

lice z polovice důvodem po právu. Odvolací soud k odvolání obou stran napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného řádu.

Důvody:

Dle §u 1320 obč. zák. ručí držitel zvířete za škodu zvířetem způsobenou, ač-li nedokáže, že se postaral o potřebné opatření zvířete nebo dozor nad ním. Ale vedle ručení dle §u 1320 obč. zák. může tu býti též ručení dle §u 1315 obč. zák., když někdo k obstarání svých záležitostí použije osoby nezdatné a vznik škody jest v příčinné souvislosti s její nezdatností. Pojem zdatnosti nevyčerpává se pouhou způsobilostí k nějakému povolání, a není kočí zdatným již pouze proto, že po delší dobu byl zaměstnán u koní. Jak již tento nejvyšší soud vyslovil ve svém rozhodnutí čís. 2360 sb. n. s. a v jiných rozhodnutích, předpokládá zdatnost kromě způsobilosti též svědomitost, dbalost a hlavně též mravní sílu, kteréžto vlastnosti nemusí míti ještě ten, kdo je způsobilý k nějakému povolání. Průkazem nedostatku těchto vlastností a tím i důkazem nezdatnosti mohou býti i okolnosti, doprovázející jedinou nehodu, při níž zdatnost osoby zjednané podrobena byla zkoušce. V tomto případě prvý soudce zjistil, že koně kočím Karlem D-em řízení se v kritické době větřili, ježto jelo za nimi auto, že kočí Karel D. nedal řidiči auta znamení, by zastavil, nýbrž koně, místo aby je uklidňoval, ještě švihl, aby jeli rychleji a se od auta vzdálili, a že kočí, když se po té koně splašili a podsední přehodil pravou nohu za oj, s kozlíku seskočil a hledal klobouk. Prvý soudce velmi výstižně dovozuje, že toto vše svědčí o nezdatnosti kočího Karla D-a a též správně dovodil, že Karel D. má spoluvinu na nehodě. V důsledku toho jsou tu všechny podmínky pro ručení žalované strany dle §u 1315 obč. zák., i bylo proto potvrzení rozsudek soudu druhé stolice v části dovolatelem napadené. Za tohoto stavu věci nemusil se nejvyšší soud ani obíratí tím, že koně Karlem D-em řízení jsou cukaví, a otázkou, zda je to nezávadná vlastnost, a jsou veškeré výtky a vývody dovolatelovy v rámci §u 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. bezpředmětny, pokud se obírají ručením dle §u 1320 obč. zák. K vývodům dovolatelovým stačí jen ještě podotknouti, že nerozhodno jest, že správce B. byl zřízencem zdatným. Záleží jen na tom, že kočí Karel D. byl nezdatným. Vlastník větších statků není zbaven ručení dle §u 1315 obč. zák. tím, že má více zřízenců, jsoucích k sobě v poměru nadřízenosti a podřízenosti, a že jeden z vyšších zřízenců, který jménem vlastníka používá k pracím na statku dalších zřízenců, je zdatným. To by k vyvinění těchto fysických nebo právnických osobností stačila na př. jediné ta okolnost, že jest ústřední ředitel osobou zdatnou.

Čís. 5111.

Úrazové pojištění dělnické.

Použil-li dělník v podniku zařízení (zdvíže) přes výslovný zákaz

dělnictvu, onoho zařízení používati, není úraz, jež při tom utrpěl, úrazem podnikovým.

(Rozh. ze dne 12. června 1925, Rv I 582/25.)

Žalobkyně, dělnice v podniku žalovaného, domáhala se na něm placení důchodu, ježto používši v podniku vytahovadla, utrpěla těžké poranění, žalobce pak ji krátce před úrazem od úrazové pojišťovny ohlásil a neučinil předepsaného oznámení o jejím úrazu. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem z polovice po právu, odvolací soud k odvolání žalovaného napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud praví zcela případně, že žalobkyně, utrpěvši úraz v podniku žalovaného, může se domáhati jen důchodu, jež by jí vyměřila pojišťovna, kdyby úraz byl býval včas ohlášen. Předpokladem jejího nároku bylo by však, že žalobkyně skutečně utrpěla úraz podnikový, ale předpokladu toho v projednávaném případě není. O úrazu podnikovém lze mluvit, stal-li se při provozování podniku, t. j. při podnikovém zaměstnání dělníka, ačkoli jest zastáván též přísnější názor, že úraz musí býti v příčinné souvislosti s tímto provozováním nebo s jeho nebezpečností. U žalobkyně není však podnikového úrazu ani v onom smyslu mírnějším. Soud první stolice zjistil a soud druhé stolice se neodchýlil od zjištění, že žalobkyně šla ještě s dvěma děvčaty do místnosti, kde jest vytahovadlo, ač jest tam vstup dle tabulky na dveřích zakázán a dělnice tam neměly co činiti a že žalobkyně se dala ve vytahovadle, na němž jest rovněž tabulka s nápisem, že vstup nezaměstnaným jest přísně zakázán, vytáhnouti nahoru, při čemž utrpěla těžké zranění. Podle toho použila žalobkyně zdviže proti zákazu z pouhé dovádivosti k tomu, by se v něm svezla. Používajíc podnikového zařízení vědomě k účelu, podniku cizímu a přímo zakázanému, vybočila z oblasti podniku a jeho nebezpečí, odpoutala se od něho a nepodléhá proto již jeho nebezpečí, nýbrž podléhá nebezpečí, které sama svévolně vyvolala a jež není v příčinné souvislosti s provozem podniku a jeho nebezpečstvím. Nešlo-li podle tohoto výkladu o úraz podnikový, nezáleží na tom, že žalovaný její úraz podle §u 29 zákona o úraz. poj. řádně neohlásil, neboť, i kdyby jej byl ohlásil, nebyl by poškozené býval přiřknut důchod. S tohoto hlediska nebyl by tudíž žalovaný práv z náhrady škody, kterou žalobkyně zdviží utrpěla. Nezáleží na tom, že žalovaný v první stolici, dovolává se výhody §u 46 zák. o úr. poj., sám tvrdil, že jde o podnikový úraz, a v dovolání se snaží věc vylíčiti tak, že nešlo o úraz, hlášením povinný. Soudy nejsou vázány právními názory stran, třebaže by snad názory ty vyznívaly v neprospěch strany samy. Nejde-li o podnikový úraz, neutrpěla žalobkyně jeho neohlášením újmy, a nemůže proto z tohoto právního důvodu uplatňovati nároky

na náhradu škody. Vytýká tudíž dovolání v tomto bodě právem mylné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Než žalobkyně opírá žalobní nárok také ještě o jiné zavinění žalovaného, že totiž zdviž nebyla podle živnostenských předpisů na ochranu osob bezpečně opatřena. Nižší soudy shledaly i v tomto směru zavinění žalovaného. Avšak k tomuto názoru dospěly vadným řízením podle §u 503 čís. 2 c. ř. s. Právem vytýká dovolání, že nebyl proveden svědecký a znalecký důkaz o tom, že při zařízení zdviže bylo vyhověno všem předpisům bezpečnostním. Důkaz ten se nestal bezvýznamným zjištěnou skutečností, že zdviž přes příkaz politického úřadu nebyla v celé délce své dráhy vhodným způsobem uzavřena dřevěným latěním (šalováním). Bude na znalci, by vysvětlil, zda nařízené, ale neprovedené opatření bylo by bývalo způsobným, zabrániti nejen nahodilým úrazům, nýbrž také svévolnému zneužití zdviže nepovolanými osobami, takže by bylo bývalo vyloučeno, že by se žalobkyně, nejsouc při zdviži zaměstnána, byla mohla s úspěchem pokusiti, v ni vstoupiti a na ní se svěsti. Kdyby ani opatření politickou správou nařízená nebyla bývala s to, úrazu žalobkyně svévolně zaviněnému, zabrániti, nebylo by tu příčinné souvislosti mezi jejich nedostatkem s úrazem a nebylo by tudíž ani s tohoto hlediska zavinění žalované strany, pro které by byla práva z náhrady škody, a to škody, v tomto případě, kde nejde již o podnikový úraz, nikoli obmezené toliko na úslou rentu.

Čís. 5112.

Zákon o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.

Nesprávné spouštění (vytahování) železničních závor může býti příhodou v dopravě. Úraz způsobený tím, že následkem rychlého a hlozmožného vytažení závor se splašilo dobytče. Pokud nelze v chování se poškozeného průvodce dobytčete spatřovati spoluzavinění.

(Rozh. ze dne 12. června 1925, Rv I 681/25.)

Žalobkyně Emilie K-ová přijela spolu se svým manželem Karlem K-em na voze, taženém volem, k železničnímu přechodu v době, kdy závory byly spuštěny. Ježto, ač provoz na dráze nebyl, se závory delší dobu neotvíraly, odebral se Karel K. ku strážnímu domku, aby si vyžádal zvednutí závor, jež byly odtamtud řízeny. Za jeho nepřítomnosti byly závory prudce vyzdviženy, vůl se splašil, Emilie K-ová chtěla ho zadržeti, upadla však při tom a poranila se. Žalobní nárok na náhradu škody proti dráze uznal procesní soud první stolice polovicí po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného eráru, k odvolání žalobkyně pak uznal žalobní nárok důvodem zcela po právu. Důvody: Zákon o ručení železnic vytyčuje v §u 1 praesumptio juris ac de jure, nepřipouštějící protidůkazu, domněnku nevyvratnou, že bylo-li příhodou v dopravě železnice přivoděno poškození na těle neb usmrcení člověka, příhoda nastala vždy zaviněním podnikatelstva nebo těch osob, jichž podnikatelstvo k výkonu provozu používá. Řešení této sporné věci předpokládá tudíž nejprve zodpovědění